

PELASTUSLAITOSTEN JA -HENKILÖSTÖN TOIMINTAKYKYHANKE

Aika	Keskiviikko 20.5.2009, klo 13.00 - 16.10
Paikka	Sisäasiainministeriö, Kirkkokatu 12, 2. kerros kokoushuone 229 a+b.
Asia	Ohjausryhmän 7. kokous.

Pöytäkirja

1§ Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Esko Koskinen avasi kokouksen klo 13.00.

2§ Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta. Kokousmateriaalin osalta kokouksessa huomautettiin, että materiaali tuli liian myöhään ohjausryhmän jäsenille. Puheenjohtaja edellytti ohjausryhmän esittelijää ottamaan asian huomioon jatkossa.

3§ Muutokset ohjausryhmän kokoonpanossa

Sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä lääkintöneuvos Matti Lambergin tilalle on sisäasiainministeriö nimennyt neuvotteleva virkamies Kristiina Mukalan. Julkisten- ja hyvinvointialojen liiton JHL ry:n esityksestä lakimies Heikki Sipiläisen tilalle on sisäasiainministeriö nimennyt ylipalomies Auvo Koskialhon.

4§ Osahankkeiden tilanne

Osahanke 2:

Projektipäällikkö Kari Kinnunen esitteli oman osahankkeensa tilaa. Hankkeessa on tehty kysely miehistöille, verkkokysely alueiden koulutusvastaaville, teema-haastattelut Satakunnan paloiesimiehille ja puolistrukturoitu haastatte-

lu/innovatiivinen keskustelu pelastustoimen sisällä sekä sen rajapinnassa työskenteleville.

Kinnunen esitti, että pelastushenkilöstön työnkuvaa tulevaisuudessa pohtimaan perustettaisiin ns. Delfoi-ryhmä. Tarkoituksena on, että Delfoi-ryhmä kokoontuu analysoimaan ja tulkitsemaan hankkeessa tehtyjen kyselyiden ja haastattelujen tuloksia. Kinnunen esitti, että ryhmään tulisi edustajat Suomen Kuntaliitosta, Pelastusjohtajista, Suomen Palopäällystöliitosta, JHL:stä, KTN:stä ja Suomen Sopi-muspalokuntien Liitosta.

Taisto Hakala esitti, että ryhmään nimettäisiin vielä edustajat edellisten lisäksi Kuntien eläkevakuutuksesta ja työterveyslaitokselta.

Ohjausryhmä päätti, että ryhmä perustetaan. Jäsenet ovat Kinnusen esityksen mukaisista organisaatioista. Hakalan esityksestä sovittiin niin, että Kinnunen projektipäällikkönä selvittää, onko työterveyslaitoksen ja Kuntien eläkevakuutuksen edustajat tarpeen työtä varten.

Osahanke 3:

- 1) Palo|portti| -sivuston kautta tieto käynnissä olevista ja päättyneistä pelastustointia koskevista koti- ja ulkomaisista sähköisistä tutkimuksista on ollut kaikkien saatavilla syyskuun alusta 2008 saakka. Sivuja oli ladattu yhteensä 6260 kertaa. Uusien latauskertojen määrä on vakiintunut n. 150 lataukseen viikossa. Osoite sivuille on <http://www.pelastusopisto.fi/suomi/tutkimus> >Paloportti
- 2) Seuraava poikkitieteellinen tutkijatapaaminen järjestetään Pelastusopistolla 26.–27.5.2009.
- 3) Pelastusyksikön alkuselvitykset -tutkimushankkeen ohjausryhmä on kokoonnut kolme kertaa. Pelastusopiston harjoitusalueella on kuvattu henkilöauton suistumisesta kylki edellä puuhun seuranneet pelastustoimenpiteet toukokuun alkuun mennessä eri vahvuuksilla yhteensä 51 kertaa. Työ jatkuu syksyyn 2009. Savusukellustilanteita huoneistopalossa oli kuvattu syksyllä jo opetuksen yhteydessä 30 parin osalta. Helmi-maaliskuussa kuvattiin uudessa testausympäristössä keskenään vertailukelpoisia savusukellustilanteita, joista 28 suoritettiin ilman lämpökameraa ja 19 lämpökamera-avusteisesti. Lämpökamera näyttäisi nopeuttavan alkupalon ja uhrin löytämistä keskimäärin yli kaksi minuuttia verrattuna savusukelluksiin, jotka suoritettiin ilman lämpökameraa. Alkupalo kohdattiin keskimäärin hieman alle neljässä minuutissa parin sisälle
hyökkämisestä.

Perusselvitystilanteista 3. kerrokseen harjoitusolosuhteista on jo kerätty suunniteltu määrä otoksia. Vahvuudella 1+5 aikaa selvityskäskystä 1. parin sisälle menoon 3. kerroksen palavaan huoneistoon kului keskimäärin 5 min (Md. 300 s, ka. 311 s, n=34) ja vahvuudella 1+3 ajassa ei ollut merkitsevää eroa (Md. 255 s, ka. 264, n=30). Kaikissa tapauksissa 1. parin työjohto selvitettiin porrashuoneen ulkokehän kautta. Pienemmällä vahvuudella suojarparin työjohto ja suihkupuutki jätettiin ns. Pelastusopiston mallin mukaisesti kehikolle vuororjakoliittimen viereen.

Todellisista onnettomuustilanteista Pirkanmaalta ja Varsinais-Suomesta aiko-

jen kerääminen jatkuu syyskuun loppuun 2009 saakka.

- 4) Kahdesta pelastustoimintamenetelmästä tehtävä selvitystyö jatkuu kesäkuun 1. viikolla tehtävillä ns. vapaapalo-kokeilla uudessa vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien testausympäristössä. Ohjausryhmässä 20.5.2009 päätettävien menetelmien sammutuskykytestit on suunniteltu toteutettaviksi ennen varsinaisen harjoittavan opetuksen alkua Pelastusopistolla 3.-14.8.2009. Pelastusopistolla on kokeiltu useampaakin sammutetta ja niiden levittämiseen käytettävää välinettä.

Projektipäällikkö Jäntti esitteli lyhyesti viisi vaihtoehtoista sammutusmenetelmää, joista hankesuunnitelman mukaisesti testattaisiin kahta. Esitetyt vaihtoehtoiset sammutusmenetelmät olivat:

- A) Pienipisarainen vesisumu
- B) Painevaahtotekniikka
- C) Geeli (vesi/orgaaninen suola/polymeeri)
- D) Impulssisammutin
- E) Aerosolisammutin

Jäntti esitti, että ohjausryhmä päättäisi menetelmien A ja E testauksesta. Perusteluina on se, että B, C, D menetelmät vaativat käytännössä savusukellusta palavaan kohteeseen, kun taas A, D vaihtoehdot voidaan toteuttaa ilman, että palavaan tilaan on ensisijaisesti savusukellettava.

Ohjausryhmä päätti, että sammutusmenetelmien testaus toteutetaan projektipäällikkö Jäntin esittämällä tavalla.

Osahanke 4:

- 1) Pelastushenkilöstön terveystarkastusopas on julkaistu ja sitä myydään TTL:n kirjakaupassa (29,70 €). Oppaasta on kirjoitettu artikkeli Pelastustietolehteen. WTC:n tapahtuman jälkeisten keuhkosairauksiin liittyvien tutkimusten katsaus on hyväksytty julkaistavaksi Duodecim-julkaisuun. Pelastustyön psyykkisistä ja sosiaalisista vaatimuksista on kirjoitettu artikkeli Pelastustietolehteen. Pelastustyön fyysisistä vaatimuksista ja toimintakyvyn edellytyksistä on valmistunut kirjallisuuskatsaus (laaja tiivistelmä nettisivuilla).
- 2) Osahankkeen ohjausryhmä on kokoontunut viisi kertaa ja kokoontuu vielä 4 kertaa. Kokouksissa on ollut teemat ja osallistuminen on ollut aktiivista.
- 3) Kokonaisvaltaisen työterveys- ja turvallisuustoiminnan kehittämishankkeessa Jokilaaksojen pelastuslaitoksen osuus on saatu päätökseen 18.5. Siellä keskityttiin ensin työterveyshuoltopalveluiden hankintaprosessiin tarjouspyynnön tekemisestä lähtien. Lisäksi kehitettiin työterveyshuollon toimintasuunnitelman tekemistä pohjautuen pelastuslaitoksen todellisiin tarpeisiin. Tampereen aluepelastuslaitoksen Virikehankkeessa on keskitytty yhteisen riskinarvioinnin tekemiseen käyttäen asemakohtaisen arvioinnin tekemiseen kaupungin omaa 3T-menetelmää ja pelastustehtävien ja ajoneuvojen arviointiin Pelastus-arvimenetelmää. Arviointia ollaan pilotoimassa koko pelastuslaitoksen alueella. Riskinarviointiin on nimetty pelastuslaitoksella vastuuhenkilö, joka käyttää aikaa 1 pv/vko, arviointitilanteissa on ollut mukana myös

tth:n edustaja(t). Pelastus-arvi menetelmästä on julkaistu perusteet ja esittely TTL:n www-sivuilla (www.ttl.fi/pelastus-arvi/). Tampereella on meneillään myös FireFit-järjestelmän harjoitteluohjelman laadinnan pilotointi ja Alkuselvytykset hankkeeseen liittyvä kuormittumisenarvioinnin mittausosuus. Kehittämishankkeessa ja kyselytutkimuksesta (kts alla) saatujen kokemusten mukaan on suunniteltu tehtäväksi oppaat yleensä kokonaisvaltaisesta työterveys- ja -turvallisuustoiminnasta, varhaisen välittämisen malleista sekä riskinarvioinnista.

- 4) Koko Suomen kattava nettipohjainen kysely pelastuslaitosten turvallisuusjohtamisesta ja tth-toiminnasta on meneillään. Vastausprosentit tällä hetkellä pelastuslaitoskysely (86/172, 50 %) työterveyshuollon kysely (16/40, 40 %). Kyselyä tullaan täydentämään haastatteluilla. (www.ttl.fi/pelaturva).
- 5) Palomiesten terveys ja toimintakyky: 13-vuoden seuranta tutkimuksessa on tehty terveystarkastukset ja toimintakykymittaukset. Kyselytutkimuksen vastausprosentti on tällä hetkellä noin 63%.
- 6) Oulun TTL:lla on parhaillaan meneillään analysointivaihe palomiesten (n=14) lihaskuormittumisesta kuumatyössä.
- 7) FireFit menetelmää on koulutettu Tampereen apl:lla 9.4., Kymenlaakson pl:lla 18.9. Satakunnan pl:lla tammikuussa, Keski-Suomessa 18.5. ja sitä on pyydetty Keski-uudenmaan apl:lle. Hankkeen palautteenanto-osuutta kehittävä työryhmä hengitys- ja verenkiertoelimistön toiminnan osalta on saanut työnsä valmiiksi, tuki- ja liikuntaeliomistön osalta työ on alussa.

Osahanke 1:

Koko hanketta koskien Hankkeen loppuseminaari järjestetään 15.12.2009 klo 10-16 Säätytalolla. Ohjausryhmän jäseniä pyydettiin varaamaan päivä kalentereista. Seminaarissa esitellään hankkeen tuotokset ja keskeiset toimenpide-ehdotukset vastuutahoineen.

Tämän lisäksi hanke järjestää viikoilla 40, 41, 42 myöhemmin tarkemmin määräytyvinä päivinä kolme seminaaria. Seminaarit on tarkoitus järjestää Tampereella, Kuopiossa ja Oulussa. Seminaarit pyritään järjestämään yhdessä pelastuslaitosten kanssa. Seminaareihin kutsutaan laajasti ihmisiä pelastusalalta ja pelastusalaa lähellä olevilta tahoilta. Seminaarien tuotoksena pyritään saamaan näkökulmia otettavaksi huomioon hankkeen loppuraporttia silmällä pitäen.

Osahankkeessa 1 on sairaankuljetusraportti edelleen kesken. Raportin kokoaminen on hidasta ja työlästä, koska raporttia pyydetty tiedot tulevat lähes kaikilta laitoksilta eri muodossa. Raportista on kokouksessa esillä keskeneräinen luonnos. Ohjausryhmä piti tärkeänä, että sairaankuljetus tulee selvitettyä. Ohjausryhmä päätti, että raportti julkaistaan, kun se valmistuu.

Osahankkeessa on lähetetty sivutoimista ja vapaaehtoista henkilöstöä koskeva kysely alueille. Tavoitteena on saada kuva hälytyskelpoisen henkilöstön määrästä ja laadusta. Kun osahankkeessa on aiemmin selvitetty päätoimisten määrä ja nyt selvitetään sivutoimisten ja vapaaehtoisten määrä, voidaan saada yleiskuva siitä, millainen voimavara Suomessa saadaan liikkeelle välittömästi, millainen 5 minuutin

kuluessa, 10 minuutin kuluessa jne. Sekä päätoimisen että sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön savusukellusvalmius pyritään selvittämään. Päätoimisten osalta vastaukset puuttuvat enää kolmelta laitokselta.

Voimavarojen keräämiseen liittyen osahanke 1 on aloittanut SPEK:n kanssa työn normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen uhkien arvioimiseksi. Tässä työssä siis arvioidaan mahdolliset uhkat ja sen vaatimat voimavarat. Kun tämä on tehty, voidaan arvioida, mihin olemassa oleva valmius riittää ja mikä tarve esim. koulutukselle on, jotta pystytään pitämään yllä myös poikkeusolojen vaatima valmius Suomessa.

Osahankkeessa 1 käynnistettiin myös edellisen ohjausryhmän kokouksen toimeksiannon pohjalta ns. työajan arviointikysely. Kysely järjestetään Tampereen aluepelastuslaitoksen alueella, Varsinais-Suomessa Raision, Salon ja Uudenkaupungin asemilla, Kymenlaaksossa Kotkan ja Kuusankosken asemilla sekä Oulu-Koillismaalla Oulun ja Kempeleen asemilla. Kyselyn tietojen keruu-aika on 1.5.09-31.7.09.

5§ Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään syyskuun aikana ja T. Vainio lähettää tiedustelun kokouspäivän määrittämiseksi ohjausryhmän jäsenille.

Hallitusneuvos,
apulaisosastopäällikkö

Esko Koskinen

Projektipäällikkö

Taito Vainio

JAKELU Hankkeen ohjaus- ja projektiryhmän jäsenet

TIEDOKSI Hankkeeseen osallistuvat organisaatiot
Hankerekisteri
Palosuojelurahasto

OHJAUSRYHMÄN JÄSENET

OSALLISTUMINEN	Läsnä	Poissa
Pj. Esko Koskinen SM, Pelastusosasto	X	
Vpj. Markku Haiko Suomen Kuntaliitto	X	
Hannu Rantanen, Pelastusopisto		X
Harri Lindholm, Työterveyslaitos		X
Tarja Oksanen SM, Pelastusosasto	X	
Erik Strömberg VM, Kuntaosasto		X
Kristiina Mukala, STM		X
Merja Rusanen, Kunnallinen työmarkkinalaitos	X	
Tapio Ropponen, Kunnallinen eläkevakuutus	X	
Auvo koskialho, JHL ry	X	
Kim Nikula, KTN ry	X	
Liisa Autio, Jyty ry	X	
Kimmo Kohvakka, SPEK	X	
Taisto Hakala, SPPL	X	
Jari Sainio, Suomen pelastusjohtajat	X	
Isto Kujala, SSPL	X	

Projektipäälliköt: Sirpa Lusa, Jarkko Jäntti, Kari Kinnunen ja Taito Vainio.